

Hovedgrøntområde Jåttåvågen 2

Fagrapport naturmangfold

Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
J01	27.11.2025	Til bruk	Inhol	Toisd	

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

1 Innledning

Stavanger utvikling KF er i gang med delprosjektet «Hovedgrøntområde Jåttåvågen 2». Deler av det tidligere industriområdet i Jåttåvågen skal fylles opp med steinmasser av fyllitt, før området plantes til og etableres som grøntområde. Tiltaksområdet består i dag hovedsakelig av grå flater, med et fåtalls flekker med vegetasjon. Utbyggingen skal etter planen starte opp høsten 2026.

I den forbindelse har Norconsult gjort en kartlegging av fremmede arter og naturverdier på resterende vegeterte flekker innenfor tiltaksområdet. En tiltaksplan for håndtering av fremmede arter etter Miljødirektoratets veileder M-982 er utarbeidet, som beskriver nødvendige tiltak for å hindre videre spredning ved gjennomføring av anleggsarbeid. Alle tiltak er i tråd med naturmangfoldlovens krav til aktsomhet og relevante forskrifter.

2 Metode

Rapporten omfatter naturmangfold slik det er definert i naturmangfoldloven §3 [4]. Kunnskapsgrunnlaget består av eksisterende informasjon fra Artsdatabankens artskart [1], supplert med kartlegging av tiltaksområdet. Området ble kartlagt 17. september 2025 av en naturforvalter i Norconsult. Det er særlig undersøkt etter fremmede arter, men det ble også sett etter forekomster av rødlistearter. Dette etter gjeldende lister fra Artsdatabanken [2][6].

Figur 1: Under befaringen ble det kartlagt tre vegeterte flater innenfor prosjektområdet.

3 Naturverdier

Kartleggingsområdet består utelukkende av sterkt endret mark og framstår som et område med lav økologisk verdi. Det rommer hovedsakelig infrastruktur og bearbeidede flater, med innslag av et par vegeterte flater.

Tindved (NT) er tidligere registrert i planområdet, og ble også gjenfunnet i forbindelse med denne kartleggingen (figur 2). Arten er oppført som nær truet på rødlista. Den knyttes ofte til lysåpne og finkornete løsmasser, eventuelt på grovere, ustabil mark. Hovedforekomstene av tindved er knyttet til elveosser, strender og strandberg i Midt-Norge, særlig rundt og nord for Trondheimsfjorden, og spredte steder nord til Bodø og muligens Steigen (Nordland). En rekke forekomster i lavlandsområder fra Østfold til Rogaland regnes som forvillet fra plantinger [7]. Den aktuelle forekomsten er vurdert å tilhøre denne kategorien, og er derfor ikke stedegen genetisk. Rødlistestatus gjelder ikke for denne bestanden og tiltak for å unngå forringelse av forekomsten er ikke nødvendig.

Figur 2: To forekomster av tindved ble gjenfunnet i planområdet. Denne bestanden regnes om forvillet fra planting og har lav økologisk verdi.

4 Fremmede arter

4.1 Definisjoner og avgrensninger

Fremmede arter er arter som ikke forekommer naturlig i Norge. Med dette menes arter som ble innført til Norge etter år 1800, og har vært sammenhengende reproduserende uten menneskelig hjelp i mer enn 10 år. De fremmede artene er risikovurdert på Artsdatabankens Fremmedartsliste [2], der angitt risikokategori er bestemt av artens økologiske effekt og potensial for spredning og etablering.

Forskrift om fremmede organismer lovfester krav til aktsomhet for virksomheter og tiltak som kan medføre spredning av fremmede arter [3]. Miljødirektoratets veileder M-982 anviser hvordan aktsomhetsplikten kan overholdes ved håndtering av infiserte løsmasser [5].

4.2 Funn av fremmede arter

Det er ingen tidligere kjente forekomster av fremmedarter i området. Av de 4 ulike fremmedartene som ble funnet innenfor kartleggingsområdet, er det kun hagelupin som er en høyrisikoart etter veilederen for håndtering av infiserte løsmasser. To arter av mispel ble funnet, bulkemispel og en uidentifisert art i samme slekt.

Tabell 1: Fremmedartene som ble registrert på innenfor tiltaksområdet.

Nr	Art
1	Hagelupin (SE)
2	Alaskakornell (SE)
3	Bulkemispel (SE)
4	Cotoneaster sp. (SE)

Figur 3: Fire punktforekomster av fremmedarter ble funnet under befaringen.

4.3 Risikovurdering

Miljødirektoratets veileder M-982 skiller mellom høyrisikoarter og arter med lavere risiko. Høyrisikoartene krever alltid tiltak ved massehåndtering. For arter med lavere risiko skilles det mellom arter der tiltak skal vurderes og arter der tiltak ikke er nødvendig. Av de 4 fremmede artene registrert, er det kun hagelupin som er høyrisikoart (Tabell 2).

De resterende artene er av lavere risiko og krever ingen artsspesifikke tiltak etter håndteringsveilederen ettersom de spres vidt på andre måter enn med massehåndtering [5]. Håndteringen av disse artene må likevel følge de generelle anbefalingene for infiserte masser [5].

Tabell 2: Risikovurdering av fremmedartene som er funnet i planområdet. Artenes risikovurdering i Fremmedartslista er satt i parentes [2].

Risikovurdering	Arts
Høyrisikoarter (alltid tiltak)	Hagelupin (SE)*
Arter med lavere risiko (tiltak vurdert som ikke nødvendig)	Alaskakornell (SE)* Bulkmispel (SE) Cotonaster sp. (SE)

* Arter som det er forbudt å innføre, omsette og utsette iht. Forskrift om fremmede organismer [3].

4.4 Tiltaksplan og håndteringsplan

4.4.1 Hagelupin

Dersom tiltaket berører forekomsten av hagelupin må det gjennomføres tiltak for å hindre spredning av arten. Det anbefales at infiserte masser gjenbrukes som dype fyllmasser en plass innenfor prosjektområdet som tildekkes med fyllitt. Eventuelt kan de de infiserte massene gjenbrukes som dypere fyllmasser en annen plass. Se utfyllende håndteringstiltak under.

Før gravearbeidene

Det anbefales at plantene lukes i forkant av gravearbeidene.

Håndtering av organisk avfall

Plantematerialet bør sendes til forbrenning eller komposteres under kontrollerte forhold der temperaturen holdes på minst 60°C i tre uker. I dette tilfellet er imidlertid mengden plantemateriale såpass liten at det også kan gjenbrukes i fyllmasser innenfor anleggsområdet.

Graving og gjenbruk av masser

- Gravemetode: Røttene fjernes ved å grave 0,5-1 meter ned under forekomstene. Øverste 20 cm av jorden i en radius på minst 0,5 meter rundt morplanten fjernes for å få med alle rotfragmenter og frø.
- Gjenbruk av masser: Infiserte masser kan gjenbrukes som dype fyllmasser en plass i tiltaksområdet som tildekkes med fyllitt. Massene brukes som dypere fyllmasser, forutsatt at de tildekkes med minst 0,5 meter rene masser eller ugjennomtrengelig duk og 20 cm rene masser. Frøene har lang levetid, så det er viktig å sikre at tildekkingen varer i minst 50 år for å hindre spiring. De kan også benyttes som vanlige fyllmasser på en plass der grøntarealet skjøttes jevnlig (ukentlig) i etterkant.

Mellomlagring av masser

Infiserte masser lagres midlertidig på duk, kontainer eller annet tett dekke, og dekkes med ugjennomtrengelig duk for å hindre spredning med vind og regn.

Transport og rengjøring

- Transport: Infiserte masser transporteres i kjøretøy med tett bunn, og tildekkes for å forhindre lekkasje av jord eller plantedeler.
- Rengjøring av utstyr: Alt utstyr som har vært i kontakt med infiserte masser må rengjøres ved avbørsting eller spyling.

Oppfølging

Området bør overvåkes påfølgende 5 år for eventuelle nye forekomster.

4.4.2 Lavrisikoarter

Risikoen for spredning gjennom massehåndtering vurderes som lav, men artene kan likevel reetablere seg fra frø og rotfragmenter dersom de infiserte massene ikke håndteres riktig. Det foreslås derfor enkle,

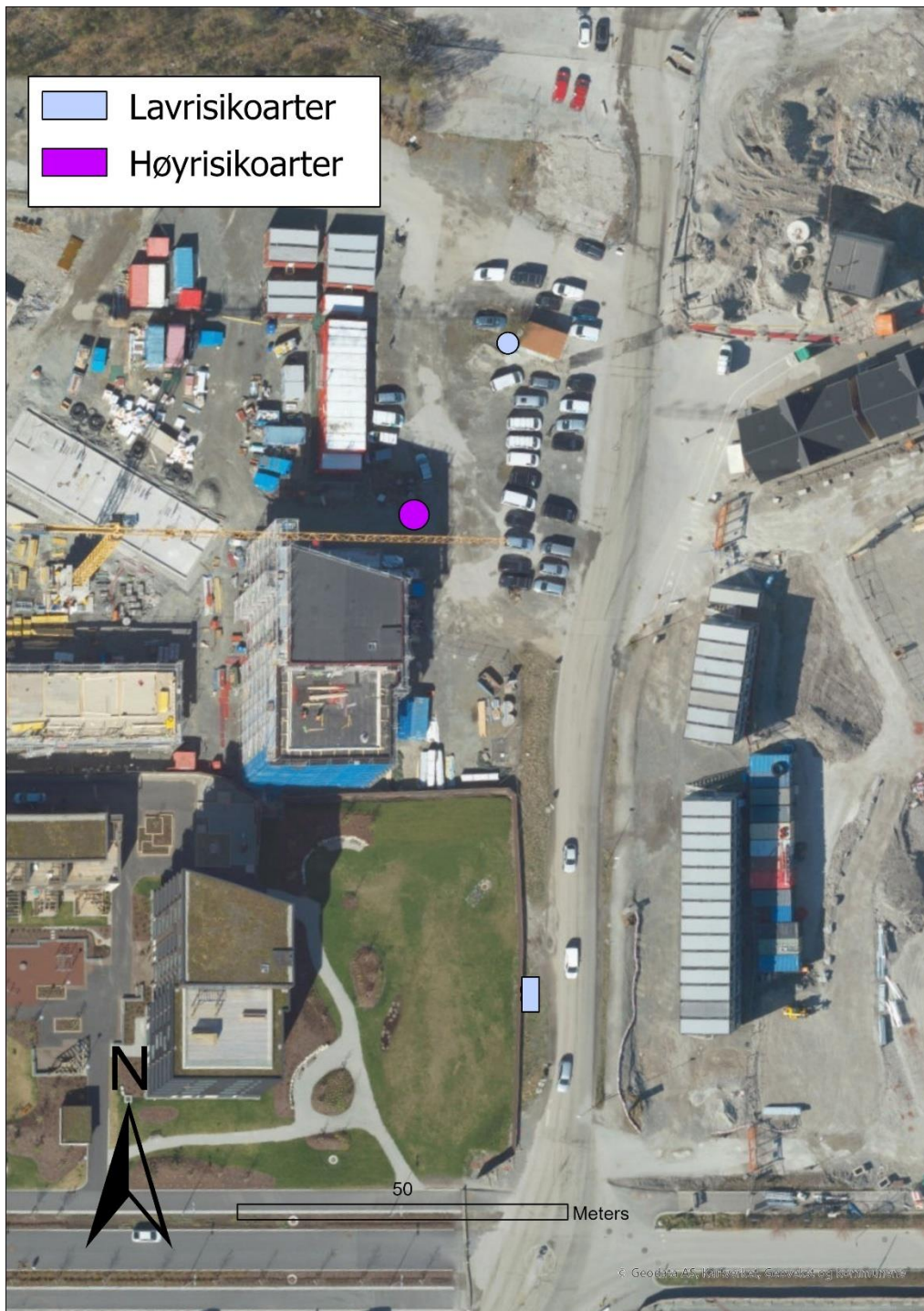
forebyggende tiltak for å hindre spredning i forbindelse med nedkutting og graving. Tiltakene under gjelder for områdene med forekomster av lavrisikoarter.

Kapping av vegetasjon

- Kutt ned alt plantemateriale: Alt synlig plantemateriale kappes i forkant av gravearbeidet.
- Samle og sikre plantemateriale: Organisk avfall (grener, stengler, rotskudd) samles i tett transportkjøretøy, evt. mellomlagres på duk, kontainer eller annet tett dekke, og tildekkes med ugjennomtrengelig duk. For lavrisikoartene er mengden plantemateriale trolig for stor til å kunne gjenbrukes i fyllmassene, og må håndteres separat.
- Transport til godkjent mottak: Plantematerialet leveres til forbrenning eller annen godkjent destruksjon, ikke kompostering

Graving og massehåndtering

- Separat håndtering av masser: Jord fra rotsoner som kan inneholde rotfragmenter eller frø håndteres separat og merkes som potensielt infisert.
- Gravemetode: Grav opp røttene så fullstendig som mulig.
- Mellomlagring av masser: Infiserte masser lagres midlertidig på duk, kontainer eller annet tett dekke, og tildekkes med ugjennomtrengelig duk.
- Gjenbruk av masser: Infiserte masser kan gjenbrukes fritt innenfor tiltaksområdet som tildekkes med fyllitt, men ikke utenfor dette.
- Rengjøring: Alle maskiner og redskaper som har vært i kontakt med infisert vegetasjon og masser, må rengjøres grundig før de flyttes ut av området.

Figur 4: Oversikt over registrerte fremmedarter, med tilhørende risikokategori etter håndteringsveilederen for infiserte løsmasser [5].

5 Referanser

[1] Artsdatabankens (2025) Artskart. Tilgjengelig fra: <https://artskart.artsdatabanken.no/>

[2] Artsdatabanken (2023) Fremmedartslista 2023. Tilgjengelig fra:
<https://artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023>

[3] Forskrift om fremmede organismer, Fremmedartsforskriften (FOR-2015-06-19-716)

[4] Lov om forvaltning av naturens mangfold, Naturmangfoldloven (LOV-2009-06-19-100)

[5] Miljødirektoratet (2018) Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter. Veileder M-982. Tilgjengelig fra:
<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2018/mars-2018/handtering-av-losmasser-med-fremmede-skadelige-plantearter-og-forsvarlig-kompostering-av-planteavfall-med-fremmede-skadelige-plantearter/>

[6] Artsdatabanken (2021) Norsk rødliste for arter 2021. Tilgjengelig fra:
<https://lister.artsdatabanken.no/rodlisteforarter/2021>

[7] Eli Fremstad: Tindved Hippophaë rhamnoides L. (2023) Tilgjengelig fra:
<https://artsdatabanken.no/arter/takson/145566/beskrivelse>